

Šolski vrt

ob Osnovni šoli Kajetana Koviča v Poljčanah

Greda z medovitimi rastlinami

Greda z medovitimi rastlinami ustvarja nov ekosistem in trajnostno bogati naš šolski prostor. Tukaj opazujemo in spoznavamo rastline ter njihove življenjske kroge. Iščemo povezave in vplive živih in neživih dejavnikov okolja nanje. Opazujemo, kdaj rastline zacvetijo in kako se oblikujejo semena. Cvetoe medovite rastline dajejo čebelam in drugim žuželkam medičino in cvetni prah. Človeštvo brez čebel in ostalih opraevalcev ne more preživeti.

Priprava cvetlične grede

Začnemo z rahljanjem zemlje, odstranjevanjem kamenja in plevela, dodajanjem organskih gnojil, kot sta kompost in uležan hlevski gnoj. Gnojilo potrosimo in gredo rahlo prekopljemo. Sledi sajenje. Sadike razporedimo in zasadimo na gredice. Dodamo zastirko, tako prekrijemo in zaščitimo tla. Zalivanja je tako manj, plevel se težje razrašča, zastirka pa je zaščita pred erozijo in vir hranil. Zalivamo poredko, a takrat temeljito. Plevel odstranjujemo redno, preden semeni in se preveč razraste. Odstranjujemo posušene ali odmrle dele rastlin. Z rezjo rastline pomladimo, zgostimo ali delno zamaknemo čas cvetenja. Semena pustimo na vrtu, ker postanejo hrana pticam, nekaj pa jih lahko shranimo za sajenje.

Visoke in stopničaste grede

Priprava visoke grede

Na tla najprej položimo žičnato mrežo, da preprečimo vdor škodljivcev. Na mrežo razporedimo debelejšo plast ovčje volne, nanjo precej na debelo naložimo veje, listje, smrečje. Dodamo pokošeno travo, zgornjo plast komposta, listje ter lepenko, ki jo zmočimo. Na vse to dodamo zemljo. Dobro pohodimo. Nazadnje dodamo vrtno zemljo ali presejani kompost. Sedaj lahko posadimo ali posejemo zelenjavo in zelišča. Mlade rastline zavarujemo s plastjo slame. Redno odstranjujemo plevel in v sušnih obdobjih zalivamo. Pridelek pobereemo in smo hvaležni materi Zemlji zanj! Če imamo radi in spoštujemo sebe ter ljudi okrog nas, če spoštujemo vso naravo, naredimo največ za naš planet.

Stopničaste grede

Grede so narejene iz ostankov lesa, uporabljena so zavržena korita za rože. Visoke stopničaste grede smo izdelali sami. V njih so posajene vrtn jagode.

Hotel za žuželke

Ob rob šolskega vrta smo postavili hotel za žuželke, ki smo ga prav tako izdelali sami. Narejen je iz neobdelanega lesa in drugih naravnih materialov z luknjicami različnih premerov. V njem najpogosteje poiščejo bivališče čebele samotarke, pikapolonice, strigalice, tenčičarice, pa tudi čmrlji.

S kmetijstvom in širjenjem naselij ljudje izpodrivamo naravne življenjske prostore številnih žuželk. Zaradi škropiv in pesticidov jih po vsem svetu dnevno umre na milijone. Žuželke pa so nepogrešljivi del narave. Obiskujejo cvetove, oprašujejo rastline in s tem poskrbijo za rodnost in ohranitev rastlinskih vrst. Posebej pomembne so divje čebele, ki opravijo večino opraevanja.

Plamenka

Phlox subulata

Zimzeleno plazečo trajnico sadimo na sončno mesto, kjer so tla vlažna, a dobro odcedna. Grmičasta vrtna rastlina v gostem socvetju cveti od aprila do poletja. Drobne zelene liste prekrivajo dišeči cvetovi. Razmnožujemo jo s semeni spomladi ali z delitvijo jeseni in spomladi.

Zanimivost: S cvetovi bele, rdeče in vijolično-modre ter rožnate barve privlači metulje in ostale opraevalce.

Jesenska astra

Symphyotrichum dumosum

To medovito rastlino sadimo na sonce, najbolje v vlažno in odcedno zemljo. Hitro se razrašča. Cveteti začne, ko druge poleti cvetoče trajnice že odcvetajo. Cveti do konca oktobra, in to v različnih barvah, najpogosteje rožnato, belo, rdeče, modro in vijolično. Razmnoževanje z delitvijo je najlažje in ga je najbolje opraviti zgodaj spomladi.

Zanimivost: Grmičke visoke astre pozno spomladi porežemo za polovico, s tem dosežemo, da bo zacvetela gosteje in nižje.

Boreč

Borago officinalis

Boreč je grmičasta enoletnica. Cvetovi so modri, tudi vijolični. Je žužkocvetka. Ima debelo, kosmato steblo in kosmate, mesnate liste. Potrebuje stalno talno vlago in veliko sonca. Razmnožujemo jo s semeni.

Zanimivost: Pri starih Grkih in Rimljanih je boreč veljal kot rastlina, ki krepi duha, odpravlja melanholijo in daje pogum. Danes s cvetovi okrasimo solate ali sladice, drobno sesekljane liste dodamo namazom ali testeninam. Tako si z borečem še danes izboljšujemo razpoloženje in zdravje.

Gavra

Gaura lindheimeri

Cveti od junija do jeseni. Cvetovi so lahko beli ali rožnati, po obliki pa spominjajo na metulje. Je trajnica, ki prezimi le, če jo pred mrazom zaščitimo. Raste na peščenih in odcednih tleh. Razmnožujemo jo s cvetovi. Rada ima sonce in je odporna proti suši.

Zanimivost: Po prvem cvetenju stebila prikrajšamo in tako spodbudimo novo rast in cvetenje.

Žametnica

Tagetes

Vsi deli te enoletne rastline imajo močan vonj. Na vrtovih je zelo razširjena. Ima velike in različno obarvane cvetove. Lahko so rumeni, rdeči, oranžni, rjavi, zlati, beli. Podobni so cvetovom marjetic ali nageljnov. Žametnico razmnožujemo s semeni.

Zanimivost: Žametnica varuje vrt pred škodljivci in boleznimi. Če pa želimo imeti zdrave lase, za masažo lasišča priporočajo naravno olje žametnice.

Hermelika

Hylotelephium spectabile

Hermelika je trajnica in uspeva na vseh vrstah vrtnih tal. Prenese nizke zimske temperature. Ko se dobro vraste, ji niti suša ne pride do živega. Cveti poleti. Po cvetenju jo lahko obrežemo, da ohranjamo obliko, če pa želimo semena, suha stebila porežemo šele pozimi. Najuspešneje jo razmnožujemo z delitvijo spomladi ali zgodaj poleti, lahko tudi s potaknjenci, ki jih damo v vodo, da se razvijejo korenine. Posadimo jih na stalno mesto ali v lončke.

Zanimivost: Hermelika je pomembna rastlina v zdravilstvu.

Sončnica

Helianthus annuus

Sončnica ima velike, rumene cvetove. Cveti od julija do septembra. Poznamo tudi okrasne sončnice, vse pa so žužkocvetke. Razmnožujemo jih s semeni. Razveselijo naš pogled in izboljšajo naš jedilnik. Sončnična semena vplivajo na izboljšanje razpoloženja, vsebujejo veliko magnezija in uravnavajo delovanje živčevja.

Zanimivost: Cvetovi se obračajo v smeri sonca od vzhoda proti zahodu. Ponoči ali zgodaj zjutraj se ponovno obrnejo na vzhod.

Cinija

Zinnia elegans

Je enoletnica, ki poleti bujno cveti. Cvetovi so različno obarvani od rdeče do rumene, vijolične in rožnate. Tudi cinijo razmnožujemo s semeni. V vročem vremenu jo redno zalivamo. Privlači žuželke, predvsem metulje.

Zanimivost: Cvetovi cinije so povezani s prijateljstvom, vzdržljivostjo, dobroto in trajno naklonjenostjo. Podarjeni šopek cinij nosi veliko dobrih sporočil.

Kozmeja

Cosmos

Lepa in visoka trajnica. Barve cvetov, ki so socvetja, so odvisne od sorte. Lahko so beli, vinsko rdeči ali rožnati. Privlačijo opraevalce, predvsem čebele. Samostojno se razmnožujejo kot divje rastline. Redno odstranjujemo odcvetele cvetove in tako spodbujamo tvorbo novih vse do jeseni.

Zanimivost: Kozmeje simbolizirajo lepoto in ljubezen, pa tudi popolnost. Njihovo ime prihaja iz grške besede „kozmos“, kar pomeni harmonija.

Spodbujanje razvoja osebnih znanj in ustvarjanje trajnostnega življenjskega sloga
Promoting the development of personal knowledge and creating a sustainable lifestyle
2019 – 2022

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje praznega
prehojanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah
2017 – 2022

POGUM
Projekt kompetenca podjetnosti in spodbujanje
praznega prehojanja med izobraževanjem in okoljem v
osnovnih šolah
Povzeto iz projekta POGUM